

SPORED

7
od 10h00 do 17h00 **v Prešernovem gledališču Kranj**
Dan nominirancev – predstavitev in pogovori o nominiranih besedilih

20h00 **v Stari mestni elektrarni – Elektro Ljubljana**
Janez Janša: **KDO JE NASLEDNJI?**
Zavod Maska, Tanzquartier Dunaj (Avstrija),
Inkonst Malmö (Švedska)

8
20h00 **v Prešernovem gledališču Kranj**
Ivan Tavčar – Marko Čeh: **CVETJE V JESENI**
Zavod Margareta Schwarzwald, Cankarjev dom, Društvo S.N.G.

9
20h00 **na različnih lokacijah v Ljubljani**
Tomaz Šalamun: **JAZ, PO KATEREM SE LAHKO IMENUJE LJUBLJANA – POKER**
Mini teater Ljubljana

10
17h00 **v Prešernovem gledališču Kranj**
Predstavitve nove knjige iz zbirke Grumovi nagrajenci:
SHOCKING SHOPPING Matjaža Zupančiča
v sodelovanju z založbo Zololepo

20h00 **v Prešernovem gledališču Kranj**
Matjaž Zupančič: **RAZRED**
Tobolsko dramsko gledališče P. P. Eršova

11
20h00 **v Prešernovem gledališču Kranj**
Sklepnost slovesnosti 42. tedna slovenske drame, podelitev nagrade Slavka Gruma,
Šeligove nagrade in nagrade občinstva

42. Teden slovenske drame so omogočili

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Pokrovitelj Šeligove nagrade
Telekom Slovenije

Gorenjski Glas

Kolofon

Bilten tedna slovenske drame

Urednik: Andraž Polončič Rugarčič

Oblikovanje: Danijel Modrej in Darjan Mihajlovič Cerar - Zavod Agregat

Bilten nastaja v sodelovanju z gledališkim portalom www.sigledal.org

Tisk: tiskarna Trajanus d.o.o. / naklada 250 izvodov

KDO JE

IZGUBLJENI V NESKONČNEM

Gledališki dogodek *Kdo je naslednji?* v režiji Janeza Janše nam ne ponuja odgovora na zastavljeno (sicer retorično) vprašanje, pač pa odpira mnoga nova. Kakšna je moč posameznika v demokraciji? Kako lahko uredimo svoj svet? Sta bes in agresija edina učinkovita odziva na kvazitolerantni liberalizem zahoda?

Performerji prek intimnih razkrivanj svoje identitete prehajajo v telesa, ki se pod vplivom druge zgodbe spremenijo v subtilne simbole. Skupaj sestavijo kričečo množico, ki nima učinka, kot posamezniki razkrivajo zgodbe presije, sovraštva in spet nemoči, kot igrače v kolesju družbe. Nezmožnost vpliva na situacijo (in politično dogajanje) se razvije v bes in agresijo, glasovi postanejo neartikulirani kriki, ki kljub svoji na pogled nebrzdani zverinskosti še vedno tvorijo urejeno melodijo. Učinek urejenega kaosa zvokov ponovno kaže na nezmožnost vpliva, vsak krik spada v kontekst demokracije in svobode govora. Intenzivna jeza se pojavi kot edini možni način spremembe, vendar jo zatre nekakšen občutek neskončnosti. Če ubiješ in razmesariš eno svinjo, se bo kmalu pojavila druga svinja, in če razmesariš še njo, bo prišla tretja. Četudi bi bilo nasilje upravičeno, postane sizifovo delo, saj sta naše nezadovoljstvo in število svinj, ki jih producira sistem, neskončna.

Razlog za nemoč posameznika je med drugim prav občutek neskončnosti. Že med vstopom v dvorano izvajalci pišejo po tleh in stenah imena naših politikov in ta seznam se zdi neskončen. Tako se že na začetku vzpostavi atmosfera, kjer je center problema izbrisan in razpršen po vsem prostoru. Vsaka akcija je kaplja v morje. Neskončna ni le politika, neskončno je tudi število, ki zaznamuje sodobno umetnost. Na videu med predstavo poslušamo, kako vodje treh producentovskih hiš, ki so omogočile predstavo, naštevajo umetnike, ki so jih gostile. Ta seznam se zdi brez konca, moč umetniškega dela postane relativna in sama sebi namen. Posredno se tako poraja vprašanje, ali je tema gledališča politično sploh še legitimna, saj se njegov učinek zdi premajhen. Za ta problem mogoče išče rešitev v produkcijskem smislu tudi predstava sama. Ponovitev, ki sem si jo ogledala tretjega aprila, je bila brezplačna, karte so delili brez rezervacij vsakomur in tako v publiko pritegnili marsikoga, ki bi sicer morda težko našel prostore Stare elektrarne. Poglejmo na to skozi prizmo kapitalizma in delovanja prostega trga gledaliških predstav. Misel na to, da lahko nekaj premeš brez plačila, vedno vabi večji krog ljudi, saj posameznika premami z občutkom dobička. Torej, če želimo, da naša predstava, ki ni komedija, doseže večji krog ljudi, jo ponudimo brezplačno. Prišlo bo več ljudi, naše sporočilo bo bolj učinkovito. Verjetno bi to nekaj časa delovalo, potem pa bi se občutek nemoči vrnil. Brezplačne predstave bi postale samoumevne in ljudje bi se spet polenili. Močnejše pravilo trga je, da cena določa tudi kvaliteto, kar bi verjetno pretehtalo.

Občutek nemoči v neskončnem vrtenju kolesja se najintenzivneje izkaže s koncem predstave, ki se nikoli ne konča. Performerji začnejo z odštevanjem pri 300, napetost se stopnjuje, ko se približujejo ničli, a se vedno, tik preden pridejo do števila nič, spet vrnejo na večje število in odštevanje se nadaljuje. V nedogled. Dokler občinstvo ne zapusti dvorane. Tako ujamejo gledalce v kolesje svoje predstave, ki se lahko vrti v nedogled in nanjo nimamo nikakršnega vpliva. Svojo moč izgubi tudi aplavz.

Urša Adamič

PREDRAMNIK 7 APRIL

Bilten Tedna slovenske drame

04 42. TEDEN SLOVENSKE DRAME

CVETJE V JESENI

META IN JANEZ. DANES.

MARKO ČEH: CVETJE V JESENI (PO ROMANU IVANA TAVČARJA) / režija: Marko Čeh / scenografija: Marko Turkus / kostumografija: Branka Pavlič / avtor glasbe: Laren Polič Zdravič / igrajo: Aljoša Ternovšek, Tina Vrbnjak, Maruša Kink, Jernej Gašperin, Tomislav Tomšič

Revitalizacija slovenske literarne zakladnice je zmeraj dobrodošla, čeprav lahko pri tem procesu trčimo ob nemalo klišejev, primanjkljaja inovativnosti ali pa obratno: naletimo na preveliko radikalnost, nejasna izstopanja, skratka princip dekonstrukcije za vsako ceno. *Cvetje v jeseni* v režiji in odrski adaptaciji Marka Čeha se uspe izogniti vsem tovrstnim zagatam, saj se njegova izvirnost kaže tako v scenski postavitvi kot tudi prirejani besedilni predlogi. Pri slednji je Čeh glavnino črpal iz Tavčarjevega teksta *Cvetje v jeseni*, nato pa dodal še kakšen zametek Prežihovega Voranca ter nekaj filmskih replik iz drugih filmov, ki se humorno in asociativno vežejo na Klopčičevo kultno *Cvetje v jeseni*.

Uprizoritvena priredba ostaja dosledna v centriranju glavne figure – Janeza, vendar ga pri tem precej narativno razdrobi. Poleg tega, da se hipno sprehaja med časovnimi preskoki in prostorom, se dodatno plasti tudi njegov psihološki profil. V toku dogajanja se namreč Janez nenehno zazira sam vase, reflektira v mislih, pri čemer se ta njegova mentalna digresija mestoma zasliši tudi v »offu«, ki lebdi nad ali ob trenutnem odrskem prizoru.

Čas je tekkel in že so lešniki dozorevali. Robčevina je od dne do dne bolj rumenela. Bil sem kot kak Marlon Brando. Hodil sem vedno hitreje, dober način, da prideš hitro na cilj, če imaš veliko kondicije. Obrnem se, zdaj na hribu je Meta, hodi za mano, ni mi upala blizu, ker bi obraz zalile solze.« Eden od introspektivnih govorov tu nakazuje še na dodatno vsebinsko dvoreznost priredbe, in sicer njeno govorno in tematsko aktualizacijo. V toku dogajanja namreč kljub izvirni (Tavčarjevi) dikciji v dialogih mestoma naletimo na »neologizme« kot na primer taksij, fitnes, Marlon Brando ... Liki so torej vpeti v nedoločen čas, ki se fluidno giblje med izvirnim ruralnim realizmom in sodobnostjo, pri

tem pa prehode in prelivanja zasedba izvaja gibko ter brez nepotrebne patosa. Uprizoritev si jasno podstavi odskočno desko v preiskavo dimenzij ljubezni. Časi, režimi, hlapi in gospodarji so se od obdobja Tavčarja zamenjali, le eno je ostalo zares univerzalno – ljubezen. Med Janezom in Meto, kulturnim simbolnim dvojcem »cvetja v jeseni«. Janez tako tudi v uprizoritvi že kmalu na začetku napove tematsko usmeritev dogajanja pa tudi svojo ključno nevalgično dilemo: »Kaj ve moderna ženska o tisti ljubezni, ki pretresa telo in dušo, ki veže dušo in telo, ki je kakor nevihta, ki pride, da ne veš od kod, ki te podsuje, ki te stolče, da se od nje nikdar več ne oddahneš, ki jo pa vendar hočeš imeti, in najsi radi nje življenje izgubiš! Kaj ve veste o taki ljubezni!«

Nad uprizoritvijo se razlega neujemljiv melos, ki združuje (filmsko) nostalgijo, spoštovanje do literarnih reliktoev, a obenem ne pozabi ostati na distanci in dogajanja posuti z drobcji ironije in karikiranja pa tudi močnih estetskih dolivov, ki mestoma popolnoma presežejo izvirno pripoved ter v celoti prepustijo prostor gledališkemu jeziku (večpomenskim kodom, hipnemu kadiranju, zvočnim partituram). Dodelana vizualna plat – kljub sicer le najnujnejšim rekvizitom in opravljenim elementom – akterje prožno vnaša v tok dogajanja, jih tekoče prestavlja iz sanjskih prividov, ambientalnih sakralnosti vse do ljudskega gostilniškega okolja ali povsem zasebnih prostorov.

Milena Zupančič v svojih intervjujih že leta vztrajno razlaga, kako – odkar je posnela film *Cvetje v jeseni* – ne mine teden, da ne bi »na cesti« na to temo od mimoidočih dobila kakšen komentar. Njena vloga je fundamentalno vplivala na slovensko kinematografijo, še bolj pa slovenski narod in temu se na svoj način »pokloni« tudi uprizoritev, ki Zupančičevo v slogu »momenta presenečenja« vpelje na samo

